

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON 16 OLDAL TERJEDELEMMEL.

Előfizetési ára :

a magyar birodalomban és Ausztriában :
 Egész évre 4 kor.
 Fél évre 2 kor.
 Negyed évre 1 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :

Budapest, VIII., Práter-utca 44. sz.

— Egy petsor hirdetés ára 20 fillér. —

A német birodalom államaiba egész évre **6 korona.**

Európa egyéb államaiba és Amerikába egész évre **8 korona.**

A király zerge-vadászaton.

A katholicizmus 900 éves jubileuma.

Országszerte már sok helyen tartották meg a katholicizmus jubileumát. Ezek között első helyen fog állani az Esztergomban augusztus hó közepén tartandó ünnepély, melynek részletessorrendjét lapunk mult heti számában közöltük.

Reméljük, hogy Magyarország keresztény lakossága, de főleg a katolikusok nagy számban fognak Esztergomba menni, hogy egyházunk e magasztos ünnepét jelenlétükkel minél fényesebbé tegyék. Azt mondtuk, hogy Egyházunk ünnepét, pedig tulajdonkép nem egyedül a katolikus Egyház ünnepe ez, hanem kell hogy ünnepeljen egész Magyarország, mert 900 év előtt nem egyedül a katolikus Egyház alapított Magyarországon, hanem azzal és az által megvetették a magyar királyság keresztény alapon épült erős fundamentumait, melyek lehetővé tették, hogy Magyarország még ma is fennáll, az a Magyarország, mely e 900 esztendő alatt folyton küzdött nemcsak saját fennállásáért, keresztény voltaért, hanem az egész Nyugatnak védőbástyáit szolgált a kereszténység megvédelmezésében.

Bámulatos az az erő, melyet e kis ország kifejtett. Történelmünk lapjai tanuskodnak azon csodás küzdelmekről és e kis nép mindenkorai dicsőségéről, melylyel 900 esztendőn keresztül e hazát és keresztény vallását megvédelmezte.

Lehetséges lett-e volna kitartani és épségben maradni e kis országnak, ha nem a 900 év előtt lerakott katolikus Egyház alapkövén épült volna fel a magyar királyság? Fentartotta-e volna magát e maroknyi nép annyi vihar és támadás közepette, ha nem a katolikus vallás és ahhoz való ragaszkodása vezérelte volna minden lépteiben?

S mégis, dacára hogy mindez igaz, s ez igazságot ismerik Magyarország mai vezető egyéniségei is, mégis mit látunk? A hivatalos Magyarország, a kormány, a hatóságok távol vannak az ünneplés szinterétől, a hivatalos Magyarország, az állam nem ünnepel a katolikus egyházzal együtt, pedig ép oly fontos oka volna reá, akár az Egyháznak?

Miért maradtak távol az eddigi ünnepélyektől, miért nem látjuk őket Esztergomban? Tálálgatta már a nép is, a sajtó is, mi lehet oka a kormány és hatóságok e magatartásának a 900 éves jubileummal szemben?

Ennek élénk magyarázatát adja egy budapesti lapban megjelent miniszteri rendelet, melyet az aláírt államtitkár küldött szét a hatóságoknak s mely szó szerint így szól:

Magy. kir. belügyminiszterium.
Elnöki osztály.

Bizalmas közlemény.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a legszigorubb titoktartás mellett.)

A kereszténységnek hazánkban tartandó 900 éves jubileuma a nagytekintetű római katolikus főpapság által immár elhatározott ténynyé vált. Bár a Szent István koronája alá tartozó országok államvallása — melyet a nemzet fenséges uralkodójától kezdve az utolsó polgárig mindenkor tiszteletben tartott — a római katolikus anyaszentegyház tanait vallja magáénak, a hivatalos Magyarország ezen ünnepélyen részt nem vehet.

Nem teheti ezt egyrészt azért, mert az ország különböző helyein megtartandó ünnepélyeknek kizárólag egyházi jellegük lesz, másrészt azért, mert a nagytekintetű katolikus főpapság elmulasztotta egy magyar kormányt, mint az országgyűlés mindkét házának illetékes hatóságát az ünnepélyekre hivatalosan meghívni, ami önmagától érthetőleg azt vonja maga után, hogy akár állami, akár megyei vagy városi tisztviselő, mint hivatalos személy, valamely hatóság képviselőjében ily ünnepély egyikén sem jelenhet meg.

Mielőtt a kormány ezen intézkedést végleg elhatározta volna, a kérdést alapos közjogi tanulmányozás tárgyává tette s arra a meggyőződésre jutott, hogy a kereszténységnek hazánkban való 900 éves jubileuma tisztán és minden kétséget kizárólag egyházi jellegű. Másrészt azonban az ünnepségeknek oly politikai természetük is lesz, mely a magyar kormány álláspontjával semmi tekintetben sem fér össze, sőt azzal homlokegyenest ellenkezik.

Nem akarom azonban a köztisztviselői kar szabad elhatározását bármely irányban is befolyásolni, ezért értesitem Czimedet, hogy a jubileumi ünnepélyek megtartása napján a vezetése alatt álló hivatali tisztviselőinek korlátolt számban az ünnepélyek által igénybe veendő időtartamra szabadságot adni s azon tisztviselőknél, kik indítatva érzik magukat az ünnepélynél jelen lenni, alkalmat nyújtani arra, hogy mint magánszemélyek leróhassák a katolikus anyaszentegyház iránti köteleességüket.

Ezen bizalmas természetű közlemény terjedelmesebb indoklását a) alatt külön lezárt levélben esattolom s kérem azt az illetékes személyekkel való közlés után láttamozva, az ugyancsak mellékelte visszborítékban visszazárazmatatni.

Miről Czimedet mihez tartás végett értesitem.

Budapest, 1900 június 2-án.

A miniszter helyett:

Szell Ignác s. k.,
államtitkár.

A napokban ugyan nyilatkozott az államtitkár, hogy az említett rendelet nem létezik, de Bartók Lajos, a hirt hozó budapesti lap szerkesztője újra azt állítja, hogy igenis létezik, mert az ő munkatársa a hivatalos példányról másolta azt le. Most tehát megindul a vizsgálata. Az irányadó körök ugyan nem arra kíváncsiak, hogy az említett rendelet létezik-e vagy nem, mert ők biztosra veszik, hogy létezik, csak arra kíváncsiak, hogy jutott a bizalmas rendelet a sajtó kezébe?

Nel
delet, a
hogy lé
hiányzik
Mert a
gon ann
ház nem
más va
igyekse
ni, hogy
likusoka
vonják.

A
jár a m
Magyar
tartását.
tala:oko
jók, hog
tholikus
ban vér
Katonáj
a katho
tábora,
Egyháza
Ez pedi
pillanatr
pókhoz,
hogy vé

Körl

Azo
ezen felül
és gyüle
nek a köl
megszün
öszönzés
nának: s
emberek e
mas helyz

A
tétéle, m
elvetendő.
s mivel az
az állam-k
hát magur
van szó, a
vennünk. I
annjira ól

Bizv
déseik tárg
ból a kath
kiút. Igaz
megkövetel
kat ép ugy
ban szó: c

Nekünk édes mindegy, akár létezik a rendelet, akár nem, de a tények mellette szólnak, hogy létezik. A hivatalos Magyarország tényleg hiányzik az ünnepekről. Miért hiányzik? Mert a kormányzati szellem ma Magyarországon annyira át van hatva a katolikus Egyház nemtisztelésétől, annyira belé van oltva a más vallásúak iránti kedveskedés, s annyira igyekeznek a zsidó pénzzacskó kegyében járni, hogy inkább megsértik, megbántják a katolikusokat, semhogy ezek haragját magukra vonják.

A katolikus Egyház ünnepe, tovább jár a maga utain, tudomásul veszi a hivatalos Magyarországnak vele szemben gyakorolt magatartását, de nem csügged el a szomorú tapasztalatokon; ezek s hasonló események csak arra jók, hogy annál nyiltabban ismerje meg a katolikus Egyház titkos ellenségeit s annál jobban vértelmezze magát a további támadások ellen. Katonája van elég; a magyar nép hű marad a katolikus Egyházhoz s napról-napra nő azok tábora, kik a szorongatott, jogaiban megnyirbált Egyházat dicsőséges küzdelmeiben támogatják. Ez pedig többet ér, mint akárhány pénzsák pillanatnyi érdektámogatása, a mi hasonló a pókhoz, mely csak azért hálózza be áldozatát, hogy vérét szívhasssa.

V. E.

Körlevél a munkások helyzetéről.

Rerum novarum.

(Folytatás.)

2

Azonban ez nemcsak igazságtalanság volna, hanem ezen felül megzavarna és fölforgatna minden rendet s nehéz és gyűlöletes szolgágot hozna a polgároknak. Tág ut nyílnék a kölcsönös irigységre, rágalmazásra és meghasonlásra, megszűnnék az egyesek tehetségét és szorgalmát sarkaló ösztönzés s ezzel együtt a gazdagság forrásai is kiapadnának: szóval az az egyenlőség nem lenne egyéb, mint az emberek egyenlő nyomora s különbség nélkül való szánalmas helyzete.

A mondottakból kitűnik, hogy a szocializmus alapelve, mely a birtokot közössé akarja tenni, mindenesetre elvetendő, mivel azoknak is árt, kiken segíteni is akar, — s mivel az egyesek természetes jogaival ellenkezik s mivel az állam-köteleket s a közbékét zavarja. Jegyezzük meg tehát magunknak, hogy midőn a nép helyzetének javításáról van szó, a magántulajdon sértetlen föntartását kell alapul vennünk. Ezek után ki fogjuk fejteni, hol kell keresni az annyira óhajtott orvoslást!

Bizvást és teljes joggal bocsátkozunk éppen mi e kérdések tárgyalására, mivel oly bonvodalomról van szó, melyből a katolikus vallás és egyház segítsége nélkül nincs kiút. Igaz ugyan, hogy e fontos ügy mások közreműködését is megköveteli, értjük az államok fejedelmeit, az urakat és gazdagokat ép úgy, mint munkásokat, akiknek sorsáról van itt első sorban szó; de azt habozás nélkül kimondjuk, hogy minden

emberi kísérlet hiábavaló lesz, ha az egyházat mellőzik. Az egyház ugyanis az, mely az evangéliumból merített tanaival a harcot vagy megszüntetheti, vagy legalább keserűségét enyhítheti, — az egyeseknek nemcsak elméjét kiművelni, hanem az ő törvényei által életüket s erkölcsüket szabályozni törekszik; az egyház az, mely sok hasznos intézménnyel javítja a szegények helyzetét; — az egyház az, mely minden osztálynak iparkodását és erejét oda akarja irányítani, hogy a munkások helyzete lehető legalkalmasabb módon javuljon, aminek elérésére az állami törvények és tekintély igénybevételét is — a maga rendje és módja szerint — szükségesnek tartja.

Első sorban tekintettel kell lennünk az emberi természetre, melynél fogva a polgári társadalomban az első az utolsókkal egy vonalon nem állhatnak. Hánytorgatják az egyenlőséget a szocialisták, de hiábavaló minden tusakodás a természet ellen. Az emberek u. i. természettől fogva sokban és nagyon különböznek egymástól; nem egyenlők elméleti tehetségeik, szorgalmuk, egészségük, erőiknél fogva, s e tényezők különbözőségéből származik a társadalmi állapotok különfélesége is. Ez pedig mind az egyeseknek, mind a társadalomnak előnyére válik; a közéletben ugyanis különböző munkák elvégzésére, különféle tehetségekre és foglalkozásra van szükség, amire az embereket többnyire családi viszonyaik különfélesége vezérli. . .

Gyökeres hibát követnek el a társadalmi kérdés tárgyalásában azok is, kik a két társadalmi osztályt egymás ellenségének tartják, mintha a természet a gazdagokat és a szegényeket arra teremtette volna, hogy állandó harcban egymást irítsák. Ez annyira ellenkezik a józan észszel, hogy ép az ellenkezője az igaz; valamint u. i. a testben a különféle tagok úgy illenek egymáshoz, hogy kölcsönös viszonyukból a legszebb összhang támad: éppen úgy intézkedett a természet a polgári társadalomban is, hogy az a két osztály egyetértő kölcsönösségben álljon s állandó egyensúlyba helyezkedjék. Amugy is egymásra vannak utalva; sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül fenn nem állhat. Az egyetértés szépséget és rendet hoz létre, míg ellenkezőleg az örökös harcot okvetetlenül csak általános elvadás és zűrzavar követheti. E küzdelem megszüntetésére pedig, sőt gyökeres kiirtására a keresztény intézmények csodálatos és sokféle erővel rendelkeznek. . .

A munkásnak és szegénynek következő kötelei vannak: . . . saját érdekében tartózkodjék az erőszaktól s ne vetemedjék soha lázadásra, — ne szövetkezzék rosszindulatu emberekkel, kik rászedik, vérmes reményeket keltenek föl benne, beváltthatatlan ígéreteket tesznek, holott a velük való szövetkezésnek eredménye nem lehet más, mint feldult jólét s késő bánat. . .

A munkaadók legfőbb kötelességei közé tartozik, hogy mindenkinek megadják a magáét. Hogy a munkabérnek méltányos mértéke és fokozata meghatározottassék, több tényezőt kell számba venni; de általában ne feledjék el soha a tehetősek és a munkaadók, hogy isteni s emberi törvényt lábbal taposnak, ha a szegényeket haszonlesésből elnyomják s szerencsétlenségüket kizsákmányolják. . . A vagyon használatáról valóban kitűnő és nagy fontosságú az a tan, melyet a bölcsélet csak alapvonalaiban, az egyház pedig tökéletesen kifejtett, gondoskodván egyuttal arról is, hogy az ne csak megismertessék, hanem a gyakorlatban is érvényesüljön. E tan élesen különböztet a pénz jogos bírása s annak jogos használata közt. . . Ha már most azt kérdez-

zük, hogy e használat milyen legyen, az egyház habozás nélkül ekkép felel: az ember ne tekintse a jóságát sajátjának, hanem közösnek, azaz közölje azt szükség esetén könnyen másokkal. Miért is azt mondta az apostol: e világi gazdagoknak parancsold meg, . . . hogy legyenek szívesen adakozók, közlékenyek.

Azonban az egyház nem éri be azzal, hogy rá mutat a gyógyulás útjára, hanem sajátkezűleg nyújtja az orvosságot. Fő törekvése, hogy tanában és fegyelmezett szellemében nevelje az embereket s tanainak gyógyító vizeit minél szélesebb körökre iparkodik kiárasztani. Áthatni törekszik a lelkeket s hajlítani az akaratokat, hogy az isteni parancsolatok fegyelme igazgassa s kormányozza a kedélyeket. Ép e benső hatás tekintetében, mely a legfontosabb, mivel rajta fordul meg az egész kérdés, tehet az egyház utolérhetetlen sokat. Azon eszközöket ugyanis, melyeket használ, hogy a lelkekre hasson, éppen ezen célra kapta Jézus Krisztustól s így ezekben isteni erő rejlik. . . Miért is, ha van orvosság a társadalom számára, azt egyedül a keresztény élet és intézmények visszaaidézésében kereshetjük. A bomladozó társadalmaknak ugyanis igen helyesen azt ajánlják, hogy ha ujjá akarnak születni, térjenek vissza eredetükhöz. Mert minden társaságnak abban rejlik tökéletessége, hogy arra törjön s azt előtérítse, aminek kedvéért alapított, olyannyira, hogy a társadalmi életet és mozgalmakat is ugyanazon célra való törekvés szüli, mely magának a társadalomnak létet adott. Miért is az eredeti céltól eltérni annyi, mint hanyatítani, s ahhoz visszatérni annyi, mint meggyógyulni. Méltán állíthatjuk ezt az egész államról s ép oly joggal a polgárok azon osztályáról is, mely keze munkája után él, s melyhez az emberek legnagyobb része tartozik.

De ne higgyük, hogy az egyháznak gondját a lelkiélet művelése annyira lefoglalja, hogy attól a földi élet érdekeit elfelejtene. Névszerint a vagyontalanokat illetően arra törekszik, hogy nyomoruságos helyzetükből kiemelkedjenek s jobb sorsra tegyenek szert. S ehhez már azzalal is nem kis mértékben járul, hogy az embereket erényre oktatja és vezérli. A keresztény erkölcsök ugyanis, ahol teljesen érvényesülnek, a jólétet részben legalább megteremtik, mivel Istent, minden javak kútfejét, megengesztelik, — az élet kettős veszedelmét, mely az embert gyakran a bőség közepett is nagyon szerencsétlenné teszi, értem a telhetetlen bírvágyat s az élvezetek hajhászását megtörik, s végre arra visznek, hogy szerény ellátással beérve, a jövedelmet takarékosan által pótoljuk ki, távol mindama kicsapongástól, mely nem csekély összegre, hanem nagy kincseket is elnyel s dús gazdag örökségeket tesz tönkre. — Ezen kívül a szegények jólétéről gondoskodik oly intézményes föllátása által, melyeket sorsuk enyhítése alkalmasnak ítélt, sőt e részben mindenkor annyira kitűnt, hogy még ellenségei sem vonják meg tőle dicséretüket. Manapság ugyan sokan, mint régente a pogányok, gáncsolni merik az egyház e lángoló szeretetét, s állami törvények által szervezett jótékonyágot akarnak helyébe léptetni. De nincs, s nem lesz soha emberi erő, mely pótolhatná az önfeláldozó felebaráti szeretetet. Egyedül az egyház ez erő, mert Jézus Krisztus szentesítésén kívül sehol sincs forrása; már pedig távol jár Krisztustól, ki az egyháztól elszakad. . .

Szükséges már most megfontolni, hogy a társadalmi kérdés megoldásában mily szerep jusson az államnak. . . Az állam közreműködése általában oly törvények s állami intézmények megteremtésére irányuljon, melyek nyomában

a köz- és magán-jólét fölvirágozzék. Ez ugyanis a kormányzási okosság feladata s azoknak, kik az állam élén állanak, sajátos kötelessége. Már pedig a társadalom jólétéhez leginkább hozzájárulnak: a jó erkölcsök, a családi élet tisztasága, a vallásnak s az igazságosságnak oltalma, a nyilvános terheknek mérsékelt kirovása és igazságos felosztása, az ipar és kereskedelem fölvirágoztatása, a földművelés fejlesztése s általában mindazon intézmények, melyek emelkedésével lépést tart a polgárok jóléte. Azonkívül nem szabad szem elől téveszteni azon alapvető igazságot, hogy az állam mindnyájunkért van, az előkelőkért csak úgy, mint a szegényekért. A szegények ugyanis természetből fogva ugyanazon jogalapon polgárai az államnak, melyen a gazdagok, hogy ne is említsük azt, hogy éppen ők képezik minden községben a nagy többséget. Mivel pedig teljes képtelenség a polgárok egy részéről gondoskodni, a többit pedig elhanyagolni, világosan következik, hogy az állam kötelessége kellőképpen gondoskodni a szegények ügyeiről és érdekeiknek védelméről; mi, ha nem történik, megsérül az igazságosság, mely azt követeli, hogy mindenkinek megadassék a magáé. . . Tehát a méltányosság a munkások állami védelmét sürgeti, hogy a munka nyereségéből kellő rész jusson nekik, — s a munka úgy fedezze lakás, élelem, ruházat tekintetében szükségleteiket, hogy helyzetük ne legyen nyomászó. Ebből az következik, hogy mind azt kell pártolnia az államnak, ami a munkások helyzetén bármiképpen is lendít; ezen gondoskodás nemcsak hogy nem lesz kárára senkinek, hanem ellenkezőleg mindenkinek előnyére fog válni, mivel nagyon is érdekeben áll a társadalomnak, hogy azok, kikről oly szükséges javak erednek, ne szenvedjének inséget. . . Ha tehát megessék, hogy a munkások lázongó magatartása s ennek folytán a sztrájkok veszélyt jelezzenek, ha a család természetes kapesai náluk meglazulnának, ha vallásosságuk, az áhítat-gyakorlatokra való idő és alkalom elvonása miatt kárt szenvedne, ha a jó erkölcsöket a műhelyekben a kétnembeliek együttes foglalkoztatása v. más kísértések veszélyeztetnék, ha a munkaadók a munkásokat igazságtalan terhekkel és oly kikötésekkel sanyargatnák, melyek az emberi méltósággal ellenkeznek, ha egészségüket veszélyeztetik az erőltetett, nemükkel és korukkal arányban nem álló munka: mindezen esetekben, megtartva a mérséklet határait, közbe kell lépnie a nyilvános hatalomnak s a törvényhozásnak. E határokat ugyanazon ok jelöli ki, mely a törvényhozás segítségét sürgeti, t. i., hogy a törvény többre ki ne terjedjen s tovább ne menjen, mint ezt a bajok orvoslása s a veszélyek elhárítása megköveteli.

(Folytatása kövözik.)

Kié legyen a föld?

X.

Az „Alkotmány“ ez idei 163 dik számában többek között a következőket írja vezércikkében:

„Miért szükséges ez? Nem csupán azért, hogy a magtermelés jövedelmezőségét föntartassék s oda ne jussunk, ahová az iparüző Anglia, melynek legfőbb érdeke a szabadkereskedés, de ennek folytán odajutott, hogy a szántóföldeket lefektették, rétekké, legelőkké, s vadászterületek vagy kertek lettek belőlük s a földművelők elvándoroltak a városokba, gyárakba, bányákba.

hajókra
nincs An
sára legf
rasztozt
tisztessé
kailag is
nasággal
tajzott, n
lakosság
kel fölfr
takok. A
ez a leg
fiasabb, r
a földhöz
birtokos
befészkel
Mert a t
vagy bére
társadal
nek háza
És a kisl
a legfügg
jobb adó

A p
dicsőítés
mi a fent
kor meg
dön az
azért, m
tessék, ré
legyenek
lők elvána
hajókra v
radjon a
nemzet fö
egészséges
szünni a
követelni,
tuk és egy
mely a ne
nél nagyol
„a földm
erkölcsöse
nemcsak a
tességét, n
mos lesz, v
ér annyit
gazda akim
van“, hane
ségét, mer
dorbézoló
nál is kev
és az állam
ugy nem
mint a tön
nek kegyei
nek jogai,

hajókra vagy kivándoroltak a gyarmatokba s most nincs Angliának katonája. Hiszen egy nemzet föntartására legfontosabb mindenütt az ép és egészséges parasztsztyály. Ez, ha földjét megtarthatja, nemcsak tisztességesen megél a saját kenyeren, hanem politikailag is a legfüggetlenebb. Nemesak a legjobb katonasággal szolgál az államnak, hanem a városoknak el-tajzott, mert egészségtelen foglalkozású és életmódu lakosságát is a földmivelésben fölszemes munkaerő-
kel fölfrissíti, mint a tavak álló vizét a beleömlő pa-
takok. A földmivelő nép gondolkozása a legjózanabb, ez a legerkölcösebb, mert legcsaládiasabb s leghaza-
fiasabb, mert legkonzervatívabb. Ragaszkodik nemcsak a földhöz, hanem az intézményekhez is. Ahol a föld-
birtokos osztály és különösen a kisbirtok tönkrement, befészkel magát az agrárszocializmus és a szolgaság.
Mert a tönkrement parasztból vagy napszamos lesz, vagy béres, vagy városi proletár. Egyik se ér annyit a társadalomnak és az államnak mint az a gazda, aki-
nek háza, kertje, szántóföldje, szőleje, marhája van. És a kisbirtokos nemcsak a legjobb katona, nemcsak a legfüggetlenebb polgár, hanem egyszersmind a leg-
jobb adófizető.

A parasztsztyálynak az „Alkotmány“ általi ezen dicsőítéséhez nincs mit hozzá tennünk. Ellenkezőleg, mi a fentebbi sorokban foglaltak igazságától már ak-
kor meg voltunk győződve és érte küzdöttünk, ami-
dön az „Alkotmány“ még nem is létezett. És éppen azért, mert nem akarjuk, hogy „a szántóföldeket lefek-
tessék, rétekké, legelőkké és vadászterületek vagy kertek-
legyenek belőlük: mert nem akarjuk, hogy a földmive-
lők elvándoroljanak a városokba, gyárakba, bányákba,
hajókra vagy Amerikába kivándoroljanak és így ne ma-
radjon a ki a hazát védje“: mert szerintünk is „egy
nemzet föntartására legfontosabb mindenütt az ép és
egészséges parasztsztyály“ stb. stb. nem fogunk meg-
szűnni a 30 hold adómentességét mindaddig erélyesen
követelni, míg ezt a parasztság részére ki nem viv-
tuk és egyáltalán is mi minden eszmét pártolni fogunk,
mely a nagybirtokok felparcellázására vezet, hogy mi-
nél nagyobb legyen hazánkban a parasztsztyály, mert
„a földmivelő nép gondolkozása a legjózanabb, ez a leg-
erkölcösebb, mert legcsaládiasabb s leghazafiasabb.“ És
nemcsak azért követeljük a 30 holdnak teljes adómen-
tességét, mert „a tönkrement parasztból vagy napszá-
mos lesz, vagy béres, vagy városi proletár és egyik se
ér annyit a társadalomnak és az államnak, mint az a
gazda akinek háza, kertje, szántóföldje, szőleje, marhája
van“, hanem azért is követeljük a 30 hold adómentes-
ségét, mert a csekély kivétellel a külföldön dözsölő,
dorbézó nagybirtokosok még a tönkrement paraszt-
nál is kevesebbet vannak hasznára a társadalomnak
és az államnak, mert ha ezek vagyonukat elprédálták,
ugy nem becsületes munkából igyekeznek megélni
mint a tönkrement paraszt, hanem a hatalmon levők-
nek kegyeiért minden gonoszságra kész szolgák a nép-
nek jogai, szabadsága ellen. És ha az „Alkotmány“-ban

a parasztsztyály dicsőítésére felhozott pontok közül
egy sem volna igaz, akkor is követelnők a parasztság
részére a 30 hold földnek adómentességét, mert az el-
pogányosodás felé haladó társadalmunk közepette csak
a parasztság őrizte meg keresztény hitét. És ennek a
keresztény parasztság anyagi gyarapodása érdekében
bármilyen nagy áldozattól sem szabad visszariadni. Vagy
nem-e tisztán csak magyaroknak és keresztények-
nek adunk kedvezményt, ami kedvezményt a paraszt-
ságnak adunk? Azt mondja egy példabeszéd: „Aki a
föld, azé az ország!“ Nos nem-e a nagyurak lumpolása
juttatja hazánk nagy uradalmait egymásután idegenek
és zsidók birtokába?

Éljen az általános, közvetlen és titkos szava-
zati jog.

Éljen a 30 hold adómentessége!

Éljen a házadómentesség!

Éljen a 29 pontu katolikus néppárt!!!

Katholikus néppárt.

A sertésvész terjedése ellen mit lehet tenni?

Dr. Rácz Istvánnak „A sertésvész“ című művéből.

A sertésvészben megbetegedett állatok gyógyítása
kevés sikerrel kecsegtet, miután olyan szerekkel, me-
lyek az egész állati testben elterjedt fertőző anyagot
ártalmatlanná tennék a beteg szervezetének megtáma-
dása nélkül, az orvosi tudomány nem rendelkezik.
Csakis arról lehet ez idő szerint szó, hogy a betegség
egy-
tüneteinek leküzdésére törekedjünk. Első sorban
tehát lázellenes szereknek, vagyis salicyl-savnak és sa-
licyl-savas natronnak alkalmazása indokolt. Azonkívül
fertőtlenítő szerek használandók. Ezek közül Graffunder
3-4 százalékos karbolsavval való mosogatását s 2 szá-
zalékos karbolsavoldatnak bőr alá fecskendezését ajánlja,
mint a mely eljárásokat ismételve jó sikerrel alkalma-
zott. A tüdő- mell- és hártlyagyulladás ellen csipős be-
dörzsöléseken és kátránygőzöknek vagy karbolviz gőzé-
nek beleheltetésén kívül köptető szerek adagolása indo-
kolt. A bélesatorna megbetegedése esetén először has-
hajtóhoz és fertőtlenítő-szerekhez, azután pedig a has-
menést csillapító gyógymódhoz kell folyamodnunk.

Tekintve, hogy a sertésvészhez némileg hasonló
septikaemiás betegségek ellen sikerült megfelelő védő-
oltásokat felfedezni, nincs kizárva annak lehetősége,
hogy a kísérletes buvárlat, melynek a sertésvész-jár-
vány fellépése újabb impulzust adott, ez ellen a be-
tegség ellen is képes lesz eredményes védőoltást meg-
állapítani. A kísérletek ez irányban már régebben foly-
nak, de még nem vezettek célhoz. Carnil és Chante-
mes, később Salender, Salamon, Mentschnikoff, Schwe-
nitz, Novy és Silberschmidt kísérleti állatokat, vagyis
házi nyulakat, tengeri malacokat, galambokat különféle
módon gyengített vagy sterilizált kulturákkal és fertőző
anyagot tartalmazó vérrrel immunizáltak a sertésvész

ellen: mikor azonban megpróbálták sertéseken ugyanazon védőoltási eljárást, megbízhatatlannak bizonyult az.

Legújabbban a washingtoni Bureau of animal industry-ban Smith és Moore foglalkoztak a védőoltásra vonatkozó vizsgálatokkal, de arra a meggyőződésre jutottak, hogy a módszerük szerint beoltott sertésekben is kifejlődik a betegség, csak hogy chronikus alakban.

Nálunk is történtek hasonló irányban kísérletek, de ezideig semmi biztos eredményre nem vezettek, ami természetesen nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a mostanig alkalmazott módszerektől eltérő eljárással ne sikerülhessen a sertésvész elleni védőoltás titkát felfedezni.

Ma azonban csak a gyorsan és következetesen keresztülvitte óvintézkedésekkel küzdhetünk sikeresen a sertésvész ellen.

A sertésvész ellen két irányban alkalmazandók az óvintézkedések, amennyiben egyrészt a ragálynak behurcolását kell minden módon akadályozni, másrészt pedig a betegség fellépése esetén járványos elterjedésének kell utját állani.

Első sorban tehát arra kell gondot fordítani, hogy az ujonnan beszerzett, vagy nemesítés céljából importált tenyészanyaggal be ne hurcoltassék a ragály veszmentes területre. E tekintetben természetesen a legnagyobb gondossággal kell eljárni s nem lehet beérni mással azzal sem, ha veszmentesnek látszó az a terület, hol a bevásárlás eszközöltetik, mert a sertésvész szörványos alakban sokszor hosszabb időn át lappanghat. A ragály behurcolását megakadályozni csakis úgy lehet, ha még olyan esetekben is, amikor látszólag teljesen egészségesek a vett állatok, megfigyelés, vagyis vesztelés céljából legalább is 3-4 hétig teljesen elkülönített helyen tartatnak s csakis ezen idő elteltével és akkor bocsáttatnak az állomány közé, ha a vesztelés alatt semmi betegségre utaló jelenség nem vehető észre rajtuk.

Ahol a sertésvész már fellépett, ott mindenképp a betegnek és a betegség gyanújába állóknak teljes elkülönítéséről kell gondoskodni, vagy ami radikálisabb és biztosabb, valamennyi beteg és fertőzésre gyanús sertést le kell ölni. Ezen radikális eszköz segítségével sikerült a sertésvészt kiirtani Dániában s ezzel igyekeznek azt leküzdeni újabban Angliában is.

A sertésvész nagyfokú ragályosságát tekintetbe véve, az egészséges állatokat haladéktalanul el kell hajtani arról a területről, ahol az első megbetegedések előfordultak. Könnyen belátható, hogy ez az óvintézkedés sokszor akadályokba ütközik s éppen azért rendszeren beérik azzal, hogy a betegnek látszó állatokat válogatják ki és az egészséges sertések ott maradnak együtt a fertőzött ólban vagy akolban.

Az elkülönítésnek ez a módja teljesen céltalan, mert eredményre nem is vezethet. Ha azonban az állományt a lehetőség szerint minél több kis falkába osztjuk szét s mindeniket elkülönítve helyezük el, úgy

a különítés lényegesen megnehezíti a betegség terjedését és az állományt sokkal inkább megóvhatják a pusztulástól.

Sok esetben meghusztítja az elkülönítés sikerét az is, hogy a betegek közül azokat, amelyekben javulás vehető észre, vagyis kissé megélnkülnek, újra enni kezdenek, ismét közébocsátják az egészségeseknek. Már pedig az ilyen gyógyulófélben levő sertés szerveiben, de legalább is a szőre közé tapadó szennyben, rendszeren van még fertőző anyag, ami azután terjeszti tovább a betegséget, mint arról a nyár folyamán egy kísérlet alkalmával meggyőződtem. Ez okból a gyógyultnak látszó sertések hosszabb időn át legalább is 1-2 hónapig elkülönítve tartandók; annál inkább, mert éppen nem ritkák az olyan esetek, mikor pár napi látszólagos javulás után a betegség idült alakban újra jelentkezik.

Az ilyen betegek a legveszedelmesebbek a fertőzés szempontjából, mert a betegség lassu, bár fokozatos súlyosbodása sokáig elkerülheti a figyelmet.

A fertőzés terjedésének megakadályozása szempontjából igen fontos a szigorú fertőtlenítés, a melynek nemcsak az ólakra, hanem annak összes felszerelésére is ki kell terjeszkedni. Említettem már Bleisch és Fiedelernek azon megfigyelését, hogy az etető vályukban visszamaradó szerves anyagokban hosszabb időn át életképes és virulens állapotban megmaradnak a sertésvész baktériumai, sőt még megsaporodnak is és ily módon a szennyezett vályuk állandó forrásává lehetnek az infekciónak. Különös figyelmet kell fordítani a szennyviznek és trágyának ártalmatlanná tételére, mivel ezek a ragály-anyagot mindig nagy mennyiségben tartalmazzák s fertőzés tekintetében nagyon veszélyesek.

A trágyát megégetés, vagy elásás útján tehetjük veszélytelenné. Ahol azonban nagyobb mennyiségű trágyáról van szó, amely tetemes értéket képvisel, megfelelő fertőtlenítés után felhasználható.

Legcélszerűbb a trágya fertőtlenítésre az az eljárás, ha frissen oltott mészből 5 százalékot kevertünk hozzá; a trágya értéke ezen eljárással nem csökken, de a fertőző anyag tönkremegy.

A hulláknak alkalmas módon való eltakarítása szintén lényeges feladata az óvintézkedéseknek, hiszen nem egyszer történik meg, hogy éppen a hulláreszekkel hurcolják el a betegséget.

Legegyszerűbb módja az eltakarításnak az, ha a hullák megfelelő mélyen elásatnak; — sokkal több biztosítékot nyújt azonban az az eljárás, a mely már külföldön mindinkább tért hódít, t. i. a hulláknak digestorokban és sterilizáló készülékekben ipari célokra való feldolgozása. Eltekintve attól, hogy ily módon az elhullásoktól bekövetkező kárnak egy része megtérülne, állategészségügyi szempontból is teljes biztosítékot nyújt az eljárás az iránt, hogy a hullában levő fertőző anyag teljesen megsemmisül.

Gondoskodni kell végre még arról is, hogy a sertésvész miatt kényszerűs alá került sertések husá-

val vagy
anyagot
az, ha
hatóság
tanak k

Az
czilusai
adat ne
a sertés
ártalmá
nyétől
hus em
kiolvás
miután
kat, sőt
misíti.

A
adó, ha
Ha a
vagy ol
és husl
hatók r
godalon
dott és
a mely
véres b
nálható

Le
valaki ü
P
E

latos s
templom
elkergett
vül játs
házat, v
az ispot
ő gyermek
zaja, in
más ten
Mert tu
ömlik, n
elkergett
a gyermek
a város
nemsoká
rétre me
kel, itt

val vagy egyéb szereivel el ne hurcolhassák a fertőző anyagot. Ennek megakadályozására leghelyesebb lenne az, ha a betegség miatt leszurt sertések husát csakis hatósági felügyelet alatt történt sterilizálás után bocsátanák közfogyasztásra.

Az emberi szervezettel szemben a sertésvész baczilusai ártalmatlanoknak mondhatók, mert megbízható adat nem áll rendelkezésünkre arra vonatkozólag, hogy a sertésvész állat hús az azt élvező embereknek ártalmára lett volna. Mindazáltal a szakértő véleményétől kell azt minden esetben függővé tenni, hogy a hus emberi fogyasztásra alkalmas-e. A zsir és szalonna kiolvasztott állapotban kevesebb elővigyázatot igényel, miután a kiolvasztásra szükséges meleg a bakteriumokat, sőt nagyrészt azoknak terményeit is megsemmisíti.

A hus megítélésére általánosságban az az irányadó, hogy milyen mértékben volt a betegség kifejlődve. Ha a sertésvész kezdete-stádiumában levő állatról, vagy olyanról van szó, a mely nincsen lesoványodva és huslítás alkalmával csak idült elváltozások állapíthatók meg a tüdőkben és belekben, akkor a hus aggodalom nélkül felhasználható. Ellenben a lesoványodott és a lázas állapotban levő sertések, továbbá azok a melyeknek szerveiben sok vérömlést vagy kiterjedt véres beszűrődést találunk, csak ipari célokra használhatók.

„M. G.”

Római levelek.

Nyolczadik levél.

(Don Boszkó árváiról.)

Lehetetlen! mondok, hogy ilyen drága jólelkű papot valaki üldözzön.

Pedig úgy volt — mond a magyar pap.

Először, mikor megindította ez a jó pap az ő esodálatos szeretetművét és 1841-ben Turin városnak egyik templomába gyűjtötte össze imádkozás végett a gyermekeket, elkergették innét, mert a gyermekek mikor a templomon kívül játszottak, zajt csináltak. Egy jámbor grófné egy kórházat, vagyis magyarul mondva *ispatályt* alapított és ennek az ispatálynak papjává tette *Bon Boszkót*. Ide jött tehát az ő gyermekeivel. De a grófnénak nem tetszett a gyermekek zaja, innét is menni kellett. A városi hatóság aztán egy más templomot jelölt ki neki a városi nagy malmok mellett. Mert tudni kell, hogy Turin városán keresztül egy folyó ömlik, mely folyónak neve Pó. Két hónap mulva innét is elkergették, mert a plébános gazdaasszonyának nem tetszett a gyermekek zaja és felbízta a káplánt, hogy jelentse fel a városnak. Ezután egy más templomhoz eresztették, de nemsokára innét is elkergették. A szegény ember ekkor rétre menekült, amit bérbe k vett. Itt játszott a gyermekekkel, itt tanította őket, itt imádkozott velök és itt is gyón-

tatta. Innét is elkergették, mert a rétnek gazdája attól félt, hogy a gyermekek a fűnek gyökereit is szétáposzák. Végre valahára meg tudott vásárolni egy helyet, ahol aztán szabadabban tudott fellélegzeni. De aztán nem hagytak neki békét a papok. Azt mondták, hogy elszedi tőlük a gyermekeket. Két jólelkű pap meg éppen arra a gondolatra is jött, hogy *Don Boszkót* a bolondok házába küldi. Meg is tették, hogy egy kocsit fogadtak fel és *Don Boszko* lakására hajtottak. Ott aztán kiszállottak a kocsiból és felmentek *Don Boszkó* lakására. A kocsis pedig tudta, hogy valakit a bolondok házába kell szállítani.

A bolondok házában igazgatója is értesítve lett, aki várta is a bolondot. Hát, mondom, felment a két pap *Don Boszkó*hoz és elkezdettek vele beszélni a gyermekekről, hogy hát milyen különözött vett ő a nyakába. *Don Boszkó* pedig örült nagyon, hogy erről a dolgról kezdtek beszélni. Mindjárt hozzá szólott és elkezdte hajtogatni, hogy sok házat fog építeni, azokban sok árva nevelni: itt ennyi és ennyi száz, vagy ezer gyermek lesz nevelve. . . . A két pap össze-neztek, egymásnak úgy látszik tudtára akarták adni, hogy kész bolonddal van dolguk. Erre aztán illedelmesen így szólottak *Don Boszkó*hoz: „Nem volna-e kedve velünk egy kicsit kikocsikázni?” . . . Ők tudták, hogy mit akarnak, de *Don Boszkó* is sejtette. Csak mosolygott és azt mondta nekik hogy: „Igen szívesen”. Erre aztán lement a két pap *Don Boszkó*val. A kocsihoz érkezték, először akarták őket beültetni. De ő szabadkozott s azt mondotta, hogy őket illeti az elsőség. Semmiképen sem akart beülni. Ők hát nem tehettek egyebet, mint hogy beültek. Most már csak *Don Boszkónak* kellett beülni, mert hát ez volt a fődolog. De *Don Boszkó* ekkor hirtelen becsapja kívülről a kocsi ajtaját és a kocsisra rákiáltott eképen: „Készen! indulj”. A kocsis tudta, hogy itt nem szabad ám habozni, mert akik a kocsiában ültek, veszélyes bolondok is lehetnek — így gondolta. Neki csapott tehát a lovaknak. A két pap pedig nem tudott a kocsi elülről kiugrani. Így vágatott a kocsi a bolondok háza elé. Ott már várta az igazgató. De milyen nagy volt az ő meglepetése, mikor egy bolond helyett kettőt látott kiszállani a kocsiból.

Ezek egészen mérgesen hadonáztak, panaszkodván, hogy ők lettek elbolondítva. De az igazgató nem hitt nekik, hanem megparancsolta a szolgának, hogy vezesse be ezeket az urakat a bolondok házába.

A két pap tiltakozott. De az igazgató azzal fenyegette őket, hogy mint örvöngőket kurtára kötteti, ha nem engedelmessékednek. Csak nagy nehezen sikerült az intézet papja által felvilágosítani az igazgatót, hogy hát ők nem bolondok. De nem is volt többé kedvök sétakocsizásra meginvitálni *Don Boszkót*.

Ezalatt a szegény *Don Boszkónak* másokkal is meggyűlt a baja. Üldözte őket a kormány is és folyton gyarapodó intézetét bezárással fenyegette. Kimondhatatlan sokat kellett a szegény jólelkű papnak lótni-futni, hogy az a számtalan árva gyermek szélnek ne leg en eresztve.

Mások meg felkeresték a lakásán és ott gorombászkodni kezdtek vele. De *Don Boszkó* tekintélyes fellépésének sikerült őket eltávolítani. Nem egyszer az utcán leselkedtek reája, hogy megöljék. Egyszer rálöttek, egy más alkalommal késsel mentek neki. Így ment ez évről-évre. De a jó Isten mindig megvédelmezte őtet. Egy nagy kutya járt mindig előtte. Senki sem tudta, hogy honnan van az, hogy üldözői hirtelen elfutnak előle.

A kutyát senki sem látta, csak Don Boszkó és egyik növendéke Don Rua, aki most Don Boszkó után kormányozza az egész világon virágzó intézeteket. De még egy magyar embernek is meg volt adva, hogy láthatta ezt a nagy szürke kutyát. Ez Lonkay Antal volt, a Magyar Államnak egykori szerkesztője.

Igy védte meg Isten csodálatosan ezt a férfit, akinek amellet az a jutalma is megvolt, hogy a pápák, ugy IX. Pius, mint XIII. Leó különösen kitüntették. A magyar pap ekkor példabeszédképen elmondta, hogy Magyarországnak is négy helyről kikergettek egy papot egy művéért, amit a pápa öszentsége többszörösen megáldott. Ez az a pap, aki éppen most magyarázza Don Boszkó intézetét.

Kik voltak azok? kérdi egyik is másik is. De választ nem kaptak. Hát mi szándékuk volt azzal, hogy azt a jót üldözték? Erre a pap egy históriával felelt. Elragadta — ugymond — a kapuczinus atyát a lova. Szembejött a nyargaló lóval egy paraszt, aki odakiáltott hamarjában a tisztelendő atyának: „Hová olyan sietve tisztelendő atyám?” — kérdi a paraszt, amire a kapuczinus atya így felelt sebiben: „Azt csak az Isten tudja, meg a lovam!”

De most már nem írok többet. Pedig még több írni való dolgom van, amit holnapra és azutánra halasztok. Addig is csókolom a pujjákat.

Pohos Márton.

Az istenkáromló.

Megveri azt az Isten mindkét kezével — veretlen nem hagyja — aki az ő nevét hiába veszi.

Amint megverte Barkó Sándort is, aki . . .

De elkezdem a legeslegelején.

Ott, amikor Háromfalván — ebben a szénégető kis falucskában — elkezdtek a kicsi templom harangjai kongani-bongani. Az öreg Galambos bácsi — a harangozó — reszkette huzta, reszkető kezekkel kongatta a két harangot.

Talán tűz van?

— Nem! Hanem ha odanéztek emberek, oda délre, hát akkor meg fogtok borzadni. Az ég sötét. Közbe-közbe egy-egy villám hasítja keresztül az ólomterhes felhőket.

Oh, ezek a felhők a megsemmisülést rejtik méheikben.

— Jeget kapunk — sugták a háromfalviak egymásnak. Azután égfelé emelték szemeiket s imádkozának.

Csak egyetlenegy ember volt Háromfalván, akit érintetlenül hagyott a haragnak imádságra szóló bongása.

Barkó Sándor mereven, mozdulatlanul állt az ablak előtt. Nézte a sötét világot. Felesége s leánya a háttérben, összekuporodva imádkoztak.

A jég pedig először lassan, majd később hangos

koppanással kezdett az ablakhoz verődni. Néhány perc múlva aztán tyuktozás nagyságu jegek kopogtak a házak tetején.

Háromfalván — valamennyi kebelből egy sóhaj szakadt föl az égbe:

— Uram! Elveszünk! Uram segíts!

Barkó Sándor pedig e pillanatban összehuzta a szemöldökeit. Fölemelte öklét. Ajkából rettenetes káromlás tört ki. Aztán kirohant az udvarra. Ott két kezét ököbe szorítva káromkodott:

— Te Isten! Te Isten! Mit vétettem én neked, hogy így büntetsz, mi? Igazságos vagy? Nem vagy igazságos! Igen, én mondom neked, én Barkó Sándor! Én pörölök veled!

Felesége, leánya rémülve, kétségbeesetten rohantak utána. Hitvese sikoltva fogta be a káromló ajkát.

— Oh, ne, ne bántsd az Istent, Sándor! Ha ő ver, áld is. Oh ne káromold az Istent!

— Ereszszetek, — ordította Barkó Sándor — felesége s lánya karjaiból magát erőszakkal, durván tépve ki — ereszszetek! Hadd pörölök az Istennel! Mert nincs Isten! Vagy ha van, miért nincs hatalma megállítani a jégverést?

És — ime — csudák nagy csudája — e pillanatban, mintha ketté vágták volna — a jégeses megszünt.

A nép seregestől tódult ki a mezőkre.

Oh, miesoda rettenetes pusztítás! Az egész határ elverve! Csak egy kis rész maradt éppen. Ott még állanak, egyenesen állanak a telt fejű buzakalászkok. Kie ez a föld?

— Barkó Sándoré, az istenkáromlóé, aki kidüllesztett mellel, gögösen jár-kei az ingó-ringó buzakalászkok között.

— Ugy-e — szól hetykén — ugy-e, az enyémet nem verte el a jég. Pedig én nem is imádkoztam, mint ti. Káromkodtam. Pöröltem azzal, aki nincs. Mert ha volna, megbüntetett volna. Van is Isten! Lárifári!

— Nem bottal ver az Isten — Barkó Sándor — kiáltotta feléje az öreg Galambos . . .

Bizony nem.

De hát ime: a másik esztendőben Barkó Sándornak tizszer annyija termett, mint a tavalyban. Barkó Sándor szemmel láthatólag gyarapodott. Pedig ajkát sohase hagyta el az Isten nevének tiszteletteljes kimondása. Káromolta folyton, uton-utfélen. Az emberek félve húzódtak el tőle.

— Megveri még azért az Isten várjatos — mondogatták egymásnak a háromfalusiak.

A következő esztendőben tűz ütött ki a felvégen, Barkó Sándor háza a falu közepén volt.

És — megfoghatatlan — leégett, porrá égett az egész Háromfalva. Csak egyetlenegy ház maradt meg épen. Ezt a házat elkerülték a lángok. Ez a ház pedig Barkó Sándoré volt.

A háromfalviak most már mindnyájan reá szorultak. Tőle kértek pénzt, tőle kértek vetni való gabonát.

A jámbor, istenfélő nép már-már hitelt kezdett adni az istenkáromló szavainak.

— No, nézzétek! Ti lehuzzátok a Krisztust a keresztfáról, ott a sötörő határon. Odamentek proceccziózni minden héten. Ehhez a darab fához, ehhez a semmihez. Ezt a semmit kéritek, ehhez a semmihez könyörögtök, hogy adjon nektek jó termést. Én nem kérem Hanem szídom. Azután ti koldusokká lestek, én meg meggazdagsom.

De hát az az Isten, ha késik is — de egyszer eljön. Amint Barkó Sándorhoz is eljött.

Abban az évben történt. Barkó Sándor künn volt a mezőn. Éppen a Krisztuskeresztfás, sötörő határon, amint egy hatalmas zápor előjeleit látta. Vastag cseppekben hullott az eső. A zápor aztán teljes nagyságában kitört.

Barkó Sándor odafutott a Krisztus keresztfa alá, amely mellett egy szomorufüzfá volt ültetve. Ennek lombsátora majd megvédi — gondolta magában.

Csakhogy rosszul gondolta.

— No, Krisztus — kiáltott föl — hát most itt vagyok akaratlanul is. Látod, megint csak te védsz meg. Még az eső elől is.

Barkó Sándor nem folytathatta. Mert e pillanatban egy vakító fénysugár hasította át a levegőt, amit rögtön követett egy eget, földet megrázkódtató mennydörgés.

Az Isten haragos villáma belesújtott a Krisztuskeresztfába, s onnan az alatta álló Barkó Sándorba.

A Krisztus keresztfája szilánkokká forgácsolódott. Barkó Sándor hullája pedig olyan fekete lett, mint a fekete czukorsüveg papiros . . .

Barkó Sándor özvegye és leánya a hámorfalviak között osztotta szét istenkáromló férje vagyonát, csak annyit tartott meg, amennyin egy kökeresztet állítatott a fakereszt helyébe. Rája pedig e szavakat vésette:

„Ne káromold az Istent!”

Igy olvastam én ezt a hámorfalvi kis plebánia egyik papjának naplójegyzeteiből.

V. I.

Székesfejérvár ünnepe. Steiner Fülöp dr., Székesfejérvár püspöke is nagyszabású, fényes ünnepélyekkel készül megülni székvárosának lakosságával a magyar kereszténység 900 éves jubileumát. A püspök augusztus 14-én délután a székesegyházban kiteszi a szent István király koponyáját rejtő hermát, mely Nagyboldogasszony ünnepére virradó éjjel is ott marad kitéve. Ugyancsak augusztus 14-én érkeznek meg Budapest felől a püspök által meghívott egyházfejedelmek és más notabilitások, akik között ott lesz Schlauch Lőrincz dr. kardinális is. A vendégek elé Marton-

vásárig küldöttség utazik. Este az egész várost kivilágítják s katonazene járja be az utcákat. Nagyboldogasszony napján ünnepélyes nagymise és körmenet lesz: délben a püspök diszebédet ad. A részletes programot később adják ki.

Bürok Szent-István szobránál. A bur küldöttség, amely eredménytelenül járta sorra az ó- és újvilág hatalmasságait, Párisban időzik ez idő szerint, rendre látogatta a nagy kiállítás nevezetességeit s megfordult a kiállítás magyar osztályán is. Mikor azután a bürok kivonultak osztályukból, egy rózsát találtak az örök Szent-Istvánnak aranyból vert szobra előtt, amelyet Császká érsek készíttetett a kalocsai székesegyház számára. A rózsza szárán papíriap volt áttűzve s arra a következő szavak voltak ráírva: St. Etienne, roi hongrois guerrier, priez chez Dieu pour les Aairs. (Szent-István, magyarok vitéz királya, könyörögj a bürokért Istenhez.)

Ilyenek vagyunk Az angol középtengeri flotta a múlt héten látogatásra jött Trieszthe, az osztrák tengeri kikötőbe, e héten pedig Fiuméban volt szintén látogatóba. Mind a két helyen nagy ünnepségekkel fogadták az angolokat. A parancsnokot és tiszteket a helytartók fényes bankettekben ünnepelték, a katonaság számára pedig népünnepélyeket rendezett a hatóság, valamennyit ingyen megvendégelte. Volt kivilágítás, táncszívalom, szerenádn, s tudja a jó ég mi minden. Szóval úgy fogadták őket mind a két helyen, mintha legalább a legjobb barátunk, vagy olyan hatalmas-ság jött volna látogatóba, melynek nagy hálával tartozunk s melylyel melegen rokonszenvezünk. Pedig nem úgy van. Anglia sem a múltban, sem a jelenben nem viselkedett sohasem úgy, hogy ilyen fogadtatásra rászolgált volna. A múltban tüzzel-vassal pusztította a katolikusokat országában s a szegény ireket, kik hitükhöz büen kitarottak, megfosztotta szabadságuktól és jogaiktól. Később Indiát hódították meg s csigázzák most le annyira, hogy ott néhány millió ember folyton éhínségben szenved. Afrikában s a szigeteken egymásután rabolja el a népek szabadságát csak azért, hogy aztán kapzsi módon kifossa őket. Legutóbb a szegény bürok ellen folytat már 9 hónap óta pusztító háborút, hogy megfoszthassa szabadságuktól s elvehesse jó termő országát s gazdag aranybányáit. S az ilyen nemzetet mi ünnepeljük, amelyet szívből gyűlöltünk s gyűlöl az egész felvilágosult béke- és igazságszerető emberiség. Ha így fogadják a többi helyeken is, mint nálunk, az angol nemzet bátran felteheti a világról, hogy mindenki helyesli az ő rabló politikáját, az ő nemzetleigázó működését. Meg kellett volna mutatni már nálunk, hogy nem szívesen fogadjuk, hogy folytonos háboruskodásait elítéljük. De mikor a népnek nincs joga érzelmeit érvényre juttatni, hanem csak a hatalmasok intézik el a fogadtatást, mintha az a nép szívéből eredne. Eljő még a büszke Angliának is a leszámoló napja.

A harang története. Ezeröttszáz esztendeje annak, hogy a templomok bádagos tornya alól először hangzott az imádságra hívó harang. Az első keresztények még nem ismerték a harangot, hangos kiáltás volt a jel, a mi templomba szólította őket. Később lapos deszkadarabokat csapkodtak össze, figyelmeztetve az Istenházára a híveket. Kampániában ezeröttszáz esztendővel ezelőtt tették föl az első harangot a székesegyház tornyára. Föltalálójának a bölcs és jámbor Pál püspököt tartják. Egy legenda így mondja el, miként jött rá Pál püspök a harang eszméjére. Alkonyatkor egy erdőtisztáson haladt át a jámbor főpap, elmerülve ájtatos gondolataiba. A biborvörös ég fénye rávető-

dött a zöld lombokra, ami olyan nagy hatást tett a végteleen csöndben a lelkiatyára, hogy önkénytelenül leült a fűbe s egészen elmerült gondolataiba. Már egészen esteledni kezdett, a mikor egy távoli juhnyáj esőngőjének a hangja fölriasztotta álmodozásából. Csak éppen annyi ideje volt, hogy sietve eljusson a templomig, a hol hívei már türelmetlenül várták. Ettől kezdve esőngötyűszó hívta össze a hívőket, később pedig óriás csengőt öntöttek a nóbai dóm tornyába. Ez volt az első harang. Lassan aztán elterjedt a harang használata és 559-ben már több francia községben használják. Sabinianus pápa 590-ben a kereszt mellé fölvetette a harangot is az egyház jelvényei közé s nem sokára Rómában is megkondultak a harangok ércnyelvei. Magyarországon Szent István király öntette az első harangot nyolczszázkilenczvenöt esztendővel ezelőtt.

Tótfalu pusztulása. A szent-endrei szigeten a múlt héten óriási tűzvész pusztította el Tótfalu községét. Elégtek, kétszáznál több házzal együtt, a templomok is és az általános pusztulás rettenetes. A borzasztó tűzvész híre elhatotta a királyig, s ő Felsége a tahi-tótfalusi tűzkárosultak részére négyezer koronát engedélyezett magánpénztárából. Ez a legfelsőbb adomány és máshonnan is érkező adományok azonban csak csekély részét pótolják az óriási veszteségnek. A virágzó község pusztulását a váci fegyház rabjai az épületnek a Dunára nyíló ablakaiból nézték végig. S hogy segítségül nem mehettek, megmozdult bennük az emberi szív és — gyűjtést rendeztek az égettek számára. A szabadságvesztésre ítélt bűnös emberek keserves fegyházi keresményük igen tekintélyes részét fölajánlották a tótfalusi égetteknek. Megkérték Balkay igazgatót, hogy keresményüknek jótékony czélra szánt részét juttassa nyomban a tótfalusiaknak. Négy-százhetvenkét forintot adtak össze. A tűz július 10-én pusztított és július 11-én este már áthozták a pénzt s ki is osztották. A legszegényebb huszonhat gazda kapott fejenként huszonkét forintot. Egyiknek, a legszegényebbnek huszonkét forint negyven krajczár jutott. A kiosztás a község-házánál történt a bíró és a jegyző jelenlétében.

Halála után lett gazdag. Rác János battonyai lakos, miután nem tudott hazájában boldogulni, kivándorolt Amerikába. Felesége és gyermekei hiába várták haza Rác Jánost dugdugadagon, hirt sem adott magáról és a család nyomorban maradt. Rác János pedig ezalatt rövid életpályát futott be az újvilágban. Chicagoba került, ahol munkát akart keresni, de nem talált. Egyszer aztán, amint a város egyik élénk utcáján akárt áthaladni, elütötte a villamos vasut és Rác János meghalt. Egy élelmes amerikai ügyvéd, aki éppen a végzetes villamos kocsin utazott, kíváncsiságból leszállt a kocsirol és megnézte az elgázolt idegent. Aztán pedig megkereste zsebeiben az írásait és látván azokból, hogy Rác magyarországi, battonyai illetőségű honpolgár, nyomban felvilágosítást kért róla, hogy a chicagói hatóság előtt a személyazonosságát megállapítsa. Ezután értesítette Rác családját a szerencsétlenségről, de egyben fölhatalmazást kért, hogy kártérítési pört indíthasson, de a pör indításáért előre semmit sem kér. Még bélyegekre sem. (Ezt alig teszi meg európai ügyvéd.) Az ügyvéd aztán tényleg bepörölte a villamos társaságot és a pör szerencsésen végződött, amennyiben a villamos társaságot 25.000 dollár kártérítés fizetésére ítélték. Ennek a felét az ügyvéd megtartotta tiszteletdíj gyanánt, a másik felét pedig, 12.500 dollárt, azaz 30.000 frtot elküldte Budapestre, a belügyminiszteriumba azzal, hogy az összeget Rác családjának kéz-

besítsék. A belügyminiszter erről már értesítette is az illetékes battonyai hatóságot. Így jutott a szegény család 60.000 koronához Rác János halála által.

A kisétet. Sátoraljauhelyről írják, hogy a Szinnához közel fekvő faluban a minap éjjel hirtelen rosszul lett a postamester felesége. A postamester felköltötte Petrovszki Mihály nevű kocsisát, hogy menjen Szinnára orvosért. A legény kijelentette, hogy ő nem megy, mert tegnapelőtt halt meg a mostohaapja, akivel életében rosszul bánt s a mostohaapa lelke most minden éjjel megjelenik neki és fenyegeti. Nagy rábeszélésre azonban végre mégis elindult a legény. A postamester azonban attól tartott, hogy a legény majd még sem mer a temető mellett elmenni, utána szalajtott a hát a szomszéd kis fiát, hogy kísérelje el. A fiu éppen a temető mellett érte utól a kocsisát. Utána kiáltott: „Miskavárj, menjünk együtt!” A kocsis azt hitte, a temetőből jön a hang, iszonyuan megijedt és futásnak eredt. Eszeveszetten rohant árkon-bokron keresztül egész a harmadik falu határáig, a hol kimerülten rogyott össze. Napokig feküdt beteg a tizennyolcz éves legény, a ki a réműlettől megöszült.

Hal-óriás. A mind ritkábbá való hal-óriások fogása folytán általános érdeklődésre tarthat számot egy olyan eset, s milyenről a napokban nyertünk hírt az Érd-Dunaegyházi halászati társulat buzgó igazgatójától. Ugyanis Pavlec András rác-almási halász, június hó 16-án a társulat területéhez tartozó Rác-Almás község határában fekvő egyik zátonyon, mintegy 120 centiméteres vízben, egy 240 kilogrammos vizát fogott. Érdekes, hogy ily hatalmas állatok előszeretettel tartózkodnak sekélyebb vizekben, különösen a kiöntéses szelvényekben, mi valószínűleg abban leli magyarázatát, hogy ily helyeken nagyobb mennyiségben találják a táplálékul szolgáló apró vízi állatokat, mint a nagy vizekben.

A legkegyetlenebb halál. Dr. Cinel párisi tanár nagy feltűnést keltett azon fejtegetésével, hogy a lefejezés, melyet eddigelé a leghumánusabb kivégzési módnak tartottak, ép ellenkezőleg, a legkegyetlenebb az összes modern halálbüntetések között. A francia tudós azt állítja, hogy a fejevesztés után kifolyó vér kezdetben majdnem teljesen a testből ered, míg a fejben lévő vér csak lassankint szívárogi ki a fejből. Ennek folytán az agy még a lefejezés után két óra mulva is elegendő táplálékot kap a működésre, sőt a vérkeringés csak három óra mulva szűnik meg benne végképen. Ez idő alatt tehát a szegény kivégzett ember, illetőleg levágott feje hallja, látja és érzi, a mi vele és körülötte történik, mi kétségkívül pokoli kínokat okoz neki. Dr. Cinel állítása szerint tehát a guillotine által végbemenő kivégzés a leghosszabb és legkegyetlenebb halálnem, melynek alkalmazása homlokegyenest ellenkezik a modern igazságszolgáltatás humánus elveivel.

Tenyészmarha-kiállítás és vásár. A Békésmegyei Gazdasági Egylet a nmélt. m. kir. Földmívelési miniszter ur támogatása mellett díjazással egybekötött tenyészmarha kiállítást és vásárt rendez. A kiállítás s az azzal egybekapcsolt tenyészállatvásár B.-Csabán 1900. szeptember 22-én, d. e. 10 órakor kezdődik, s tart 23-án d. u. 6 óráig. A bírálat 22-én d. u. ejtetik meg s másnap d. e. 9 órakor a kiállítás a közönség részére megnyitattik. — A látogatás teljesen ingyenes. A bejelentések szeptember hó 15-ig a békésmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál szóval avagy írásban eszközölhetők. Bizalommal fordulunk ugy nagy-, mint kis birtokos társainkhoz kérve, hogy ezen szarvasmarha-tenyésztés és tejtermelés fokozása érdekében rende-

zendő
nyészál
nossá t
árát a
jük, ho
eladást
eladni

A
még pe
szárnyá
hogy a
guk vé
ismét.
kijut a
vannak
hamar
inkább
honnan

A
idegene
rülbelü
heteken
ellen. V
ségeket
egy-től-
voltak
Ezrenk
khinai
szárlás
csak a
nek ell
idegen
ágyuka
naban.
retnök,
tetlen,

közöns
zölteti
san va
rázsra
kező i
nek k
a bete
eczett

A
szünek
tal, h
lyozha
zacskó

zendő kiállítást és tenyésztés-állatváltást minél számosabb tenyészállat kiállításával érdekessé, és a közérdekben hasznossá tenni sziveskedjék. Az eladásra szánt állatok utolsó árát a bejelentés alkalmával a titkári hivattal közölni kérjük, hogy a jelentkező vevőket tájékozhatjuk s esetleg az eladást közvetíthessük. A kiállító nem tartozik feltétlenül eladni a kiállított állatját.

MI UJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

A burok a héten tisztességesen elverték az angolokat, még pedig a Roberts parancsnoksága alatt álló főszereg egyik szárnyát a főhadiszállás közvetlen közelében. Ez is mutatja, hogy a burok még nem fáradtak bele hazájuk és szabadságuk védelmezésébe, sőt ellenkezőleg újabb erővel lépnek fel ismét. Miután ügyesebb és bátrabb katonák, hát ugyancsak kijut az angoloknak a verésből. Londonban szörnyen meg vannak rökönnyödvé. Azt hitték, hogy Roberts most már egy hamar elfoglalja az egész Transzvált, jólehet azonban, hogy inkább a burok fogják visszakergetni az angolokat oda, ahonnan jöttek.

A khinaiak tényleg elpusztították Pekingben az összes idegeneket. Hivatalos értesítések erősítik meg a híreket. Körülbelül 800-an menekültek a követségek palotáiba s ott ók heteken át tartották magukat a lázadó khinaiak ostroma ellen. Végre is nagy ágyúkkal kezdték a khinaiak a követségeket lövöldözni s az ott összezsugorodott 800 embert egytől-egytől lemészárolták. Szegény ártatlanok, kénytelenek voltak életüket áldozni a hatalmak kapzsi politikája miatt. Ezenkint pusztítják most egymást Khinában az emberek. A khinaiak az idegeneket, az idegenek a khinaiakat, s a megszárlásnak még távolról sincs vége, inkább mondhatók ez csak a kezdete. A forradalom mindinkább terjed, az idegenek elleni gyűlölet Khinában mind nagyobb tét hódít, az idegen hatalmak pedig egyre szállítják a katonaságot és ágyukat, s így nemsokára világra szóló vérfürdő lesz Khinában. Ez a mai felvilágosult század. A helyett, hogy szeretnők, tisztelnők egymást, gyilkoljuk embertársainkat. Lehetetlen, hogy ez büntetlen maradjon.

Hasznos Tanácsadó.

A levegő tisztán tartása a betegek szobájában közönségesen a felső ablakok nyitvatartásával eszközölhetik. Ha nem a szobában levő romlott levegő gyorsan való eltávolítása céljából a szobába bevitt párázra eczetet töltünk s ennek elpárolgása után keletkező illat és a vele telt levegő a legtöbb beteg embernek kellemes s a mellett, hogy a levegőt megtisztítja, a betegek is szeretik az illatát s örömmel fogadják az eczettel kifüstölt szoba levegőjét.

A vöröshagyma, melyet téli használatra teszünk el, nagyon gyakran értéktelenebbé válik az által, hogy kihajt. A vöröshagyma kihajtását megakadályozhatjuk azáltal, hogy hálószerű vagy vékony szövetzacsokba téve, egy-két napra a füstre akasztjuk. A füs-

tölés visszatartja a vöröshagyma kihajtását és anélkül, hogy ízéből veszítene, konyhai czélokra alkalmassá teszi a hagymát tavasz utójáig, vagyis addig, amikor már az ujonnan ültetett hagymákat vehetjük használatba.

KÖNYVES-POLC.

Ratisbone Tivadar atya beszélgetései. *A keresztény és a zsidó vallás összehasonlítása.* A megváltó 1900-ik évében izraelita polgártársainak szeretettel ajánlja *Téthfalusy Béla*, budapest-erzsébetvárosi plébános 1900. Ára egy korona. Ratisbone Tivadar 1802. december 28-án született Strassburgban. Második fia volt Ratisbone bankárnak, az izraelita gyülekezet elnökének; unokaöccse Meyerbeer Jakabnak, a híres zeneszerzőnek. Hosszabb ideig taró jogi és bölcséleti tanulmányok után meggyőződést szerzett a kereszténység igazságáról. 1827-ben nagyszombaton fölvette a szent keresztséget, 1830-ban pappá szenteltetett s Párisba ment, hogy ott fajrokonainak megtérítésén működjen. Oda ment fitestvére, Alfonz is, miután Rómában megtért s a kereszténység szentségét fölvette. Ez is pappá lön.

Tivadar 1843-ban megalapította a kereszténnyé lett zsidó szüzek testvérületét (kongregációját) „Notre Dame de Sion” néven, mely 1863-ban hivatalos megerősítést nyert. Ugyane néven hithirdető (misszionárius) papok testvérületét is alapított, melynek később a többi közt a híres Lehmann zsidó is tagjává lett. Míg Alfonz testvére Jeruzsálemben ment s ott a kereszténység hőcsőjénél, a Sion-testvérület segítségével a zsidók leányainak megtérítésére több intézetet alapított, Tivadar Párisban maradt és termékeny irodalmi munkódot fejtett ki. Fő munkája Szent Bernát és korának története. Ezenkívül kiadta a következő munkákat: *Evangéliumi morzsák*. Allegóriák nagy és kis gyermekek számára. *Keresztény anyák kézikönyve* (16 kiadást ért). *Lelki gyakorlatok*. Az igazság sugarai. Végül a jelen beszélgetések. IX. Pius pápa apostoli főjegyzővé (protonotárius) és a „keresztény anyák testvérületének” főigazgatójává nevezte őt ki. Ratisbone Tivadar 1884. január 10-én halt meg; testvére ugyanabban az esztendőben, május 6-án követte őt a sirba. Elő tünk levő munkácskája elmondja és kimutatja, mily viszony van a keresztény és a zsidó vallás közt. E végből őt beszélgetésben előadja a zsidó vallás fő teteleit, tanát az ember eredetéről és bünbeeséséről, a Megváltó (Mesah, Messiás, Christos, Fölken) megigéréséről és előkészítéséről s kimutatja a Megváltóra vonatkozó ígéretek beteljesülését a názáreti Jézusban. Felfogásának, melyet érvekkel bizonyít, veleje a következő: „A keresztény hitre térített népek bizonyos tekintetben olyan galyak, melyeket a zsidóságba oltottak be. Zsidók hirdetik az evangéliumot a világnak, zsidók alkotják az első keresztény egyházköztséget, melyhez fokról fokra a föld népei csatlakoznak. Világos, hogy midőn a zsidók kereszténnyé lettek, nem cserélték föl vallásukat, mert csak elismerték a Messiást, akit vártak: a görögök, rómaiak, egyiptomiak, az összes pogány népek azonban, akik az új hitet fölvtették, lemondtak bálványaikról.” Ebből azután az következik, hogy: „A hű katolikus tulajdonkép, igazi izraelita, aki mindazon ígéretek teljesedésében hisz

melyeket Ábrahám, Izsák és Jákob Istentől kapott. Hisz a Messiás eljövételében, mert ő a Jézus Krisztus, Urunk, Isten Fia, aki megtestesült Máriának, az Izraelből származott szeplőtelen szűznek méhéből. Azért mondja Sz. Pál (Galat. 3, 7.): „Aki hitből vannak, azok Ábrahám fiai”; és ismét (Galat. 3, 29.): „Ha ti Krisztuséi, tehát Ábrahám ivadéka vagytok és az ígélet szerint örökösök.” „Imádkozzál tehát”, így végzi a szerző oktatását, „imádkozzál bizalommal Istenhez s felvilágosítva az ő szent malasztjától, utánozd azt az igazi izraelitát, akinek dicséretét az evangélium hirdeti, borulj le Jézus Krisztus lábaihoz és mondd neki: Rabbi! te vagy az Isten Fia, te vagy Izrael királya!” (Ján. 1. 49.) Tóthfalussy Béla igen jó dolgot művelt, mikor ezeket a beszélgetéseket kiadta. Nagy haszonnal forgathatják azt első sorban az izraeliták, másod sorban a papok, kik izraeliták oktatásával, megtérítésével foglalkoznak s végül minden igaz keresztény, ki óhajtja, hogy izraelita polgártársaink szép kötelességünkhöz híven elfogadják az első sorban részükre küldött Megváltót s ilykép keresztényekké legyenek. Az Isteni Megváltó áldása legyen e füzetkén.

„Mária Országá” című alatti Hoós János temesvári áll. tan. képezdei ének- és zenetanár egy igen hasznos zene-folyóiratot ad ki, melyből eddig már 5 füzet jelent meg. A magyar zene- és költővilág legkitünőbbjei sorakoztak a szerkesztő mellé, s e gárda elég biztosíték arra, hogy a további füzetek is ép oly tartalomduak lesznek, mint az első öt. Szébbnél szebb egyházi s főleg Mária-énekek töltik meg a füzeteket. Az énekek mind kétszólamuak s orgona- vagy zongorakisérettel vannak ellátva. Eddig a következő 40 oldal jelent meg: Bizalom Máriában. Rózsafüzér. Mennyei földnek dicsőséges királynője. Tenger csillag Isten anyja, Mária az árvák anyja, Tekints le égből, szűz anyám, Ave Maria, Légy egyetlen boldogságom. A magyar nép a te néped, Keresztények erőssége, Sirok a te keserveddel, Szűz Mária Anyánk, Hymnus Mária kápolnájához, Boldogtalan szív keserve, Boldog asszony anyánk, Lytánia a XVIII. századból, Uram irgalmazz. Nézz le ránk a magas égből, Oh Mária lilionszál, Oh legszentebb szív asszonya, Asszonyunk szűz anyánk, A keresztnek szent tövében. Hajadonok esdeklése, Ave Mária, E síralom bus völgyéből, Egy óhajlás egy dicséret, Mária szívemet, Fohász Magyarország nagyasszonyához, Hozzád esdünk szűz anyánk, Szép vagy Isten édes anyja, Hymnus Jézus szent szívéhez, Jertek tiszta lelkek, Ha én mindazt elmondhatnám, Oh áldott szűz anya, Hymnus a szűz Máriához, Oh Mária szűz virágszál, Stella Mária, Gyászdal kis gyermekek fölött. A „Mária Országá” megjelenik havonként egyszer nyolcz oldalon s ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, egyes szám ára 1 korona 20 fillér. Az előfizetések a „Mária Országá” kiadóhivatalába Temesvár-Belváros küldendők.

„Országos Pázmány-Egyesület” a címe annak a havonként megjelenő folyóiratnak, mely dr. Margalits Ede egyetemi tanár szerkesztésében mint a kath. írók és hírlapírók országos Pázmány-Egyesületének hivatalos közlönye jelenik meg. Dr. Margalits azon kis idő óta, hogy elnöke a P. E.-nek, számtalan tanujelét adta annak, mennyire szívén fekszik az egyesület sorsa. Most ismét nagy munkát vállalt magára a lap szerkesztésével, de azt hisszük, ez lesz a legeredményesebb vállalkozás. A hivatalos sajtó a legalkalmasabb arra, hogy az eszme minél tágabb tért hódítson, s fentartsa az állandó érintkezést egyrészt a tagok, másrészt az egyesület s a nagyvilág között. Az első szám beköszön-

tője ugyanazon szép stylusban van tartva, mint azt már dr. Margalitsól megszoktuk s tartalma csak erősíti az elnökről eddig is táplált nagyreményű jó véleményünket. A továbbiakban visszatükrözteti a szám a kath. írók és hírlapírók első kongresszusának lefolyását. „Egyleti élet” rovatában pedig megismertet az eddigi tagokkal s az egyesület újabb mozzanataival.

A socialis kérdés hajdan és most. Irta dr. Verus. II. kötet. A keresztény társadalom programja. Nagy 8-rét alak 322 lap. Ára füzve 4 korona, kötve 5 korona.

1899. év őszén a fenti czím alatt megjelent mű elsőkötetét kitüntetéssel fogadta a katolikus világ. A kath. sajtó is nagyon behatóan foglalkozott a rendkívül érdekesen megírt művel, a melyet, mint a nemzetközi, istentagadó socializmus elleni fegyvert ajánlották olvasóiknak.

A második kötet, mely a XIX. század katholicizmusával, a modern állam és annak tarthatatlansága, az iskolakérdés és a munkáskérdéssel foglalkozik, szintén igen alaposan és nagy készültséggel van írva. Szerző igen jól választotta meg a témákat, melyekről írni hálás dolog, de jól és katolikus szellemben írni nehéz feladat, amelyet azonban dr. Verus remekül oldott meg. A mű tartalmából, mely 20 fejezetre van osztva, közöljük a következő érdekesebb fejezetek címeit: A XIX. század és a katholicizmus, A XIX. század modern állama, A kereszténység államtana, A modern kor házassági köteleke, Az iskolakérdés, Az agrárosztály bajai és azok orvoslása, A munkás védtörvény, A munkabér égető kérdése, A munkásbiztosítás, A kisipar válsága és rendezése, A pénz hatalma, A sajtó hatalma, A philosemitizmus és antiszemitizmus vagyis a zsidókérdés, A legszegényebb osztály és az állam. stb. A könyv kapható a Szent Gellért kath. műintézet könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. Práter-utca 44. szám). Az összeg előzetes beküldése után a szállítás bérmentes.

A Tanoncok Lapja, e kitűnő szerkesztésű, hézagpótló lapocska legutóbbi számában megemlékezik Gutenberg, a nyomdászat föltalálójának jubileumáról, melyet június 25-én tartottak a németországi Mainz városkában. Együtt elmondja röviden Gutenberg életrajzát is. Vers, elbeszélés, Otthoni és egyéb hírek, talányok, adomák s két sikerült kép Kihinából teszik a számot olvasónak élvezetesebbé. E kis lapocskát minden vidéki mester megrendelhetné tanoncjai számára. Olcsó is, élvezetes és tanulságos is. Előfizetési ára egész évre 60 krajczár, mely Labuda Ferencz kiadó címére küldendő Budapest III. ker. Serfőző-utca 3 szám.

Magyarország és a zsidóság. Irta Petrussevich Géza, a jeles katolikus hírlapíró ily című nagyszabású munkájának immár megjelent a második kiadása. Irodalmunkban valóban ritka jelenség, ha egy tudományos színvonalon álló műből rövid idő alatt új kiadást kell rendezni. Ez bizonyítja, hogy Petrussevich műve mily alaposan van megírva. És tény, hogy aki a zsidókérdéssel komolyan és behatóan akar megismerkedni, bele akar hatolni a zsidó nép jellemébe, ismerni akarja történetét, vallását és pszihikumát, egész lényegét, aki a maga elrettentő valójában akarja megismerni a zsidóság befolyását Magyarország közgazdasági kulturális és társadalmi életére, az olvassa el e könyvet. A 205 oldalra terjedő, nyolczadrét alaku könyv ára füzve 3 korona. Megrendelhető a Szent Gellért katolikus műintézet könyvkereskedésében (Budapest, VIII., Práter-utca 44.)

V
pen me
része a
a Szent
pest, VI

B
szent be
lelkész.

kedélyé
készked
eses olv
az áldá
hívóket
intézetn
40 fillér

J

evangéli
zetekke
csak 2
élettörté
sen és
nem vo
életét e
melegel
kath. m
ter-utca

A

irat a l
mok fel
együle
évre 3
közlöny
áldozár.

jó és va

F

hivatala

K

„Magya

állj egy
tanulha
tottak v

N
alaguta

Kecsker

Való és mese. Irta: *Deszkás Miklós.* Igen jól és szépen megírt 8 elbeszélést tartalmazó könyv, melyek nagy része a vasuti-életből van merítve. Ára 1 korona. Kapható a Szent Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében. (Budapest, VIII., Práter-utca 44.)

Krisztus keresztje és a vörös socializmus. 30 májusi szent beszéd a társadalmi kérdékről. *Felvitotta Huszka Endre lelkész.* Vallástalan századunkban üdítően hatnak a hívők kedélyére a lelki vigasztalások. Fentt írt mű nemcsak a lelkeskedő papságnak, de a katolikus hívőknek is igen becses olvasmány, mert feltárja hiven a jelenkor hibáit, rámutat az áldástalan socializmus pusztításaira és buzdítva oktatja a hívőket a jó utra térésre. Kapható a Szt. Gellért kath. Műintézetnél (Bpest, VIII., Práter-u. 44. sz.) Ára füzve 2 kor 40 fillér.

Jézus Krisztus isteni Megváltónk élete. A négy evangéliumból időrendben összeállította és magyarázó jegyzetekkel ellátta dr. *Balits Antal* székesegyházi kanonok. Ára csak 2 korona. Kit ne érdekelne az Ur Jézus Krisztusnak élettörténete, amelyet mindenki ismer ugyan, de rendszeresen és időrendben nagyon kevesen ismernek. Könyv még nem volt eddig a magyar irodalomban, mely édes Jézusunk életét ekkép tárgyalta volna. Balits ur könyvét ajánljuk a legmelegebben olvasóink figyelmébe. Kapható a Szent Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Práter-utca 44. sz.

Ajánlható katolikus lapok. *Örökimádás,* havi folyóirat a legméltós. oltári szentség imádása s szegény templomok felszerésének elősegítésére. Kiadja a Központi Oltár-egyeület. Megjelenik minden hó 20-án. Előfizetése ára egy évre 3 korona. — *A Kath. Híttérjesztés Lapjai.* Képes havi közlöny. Szerkeszti *Nogely István,* Nagyvárad-egyházmegyei áldozár. Előfizetési ára egy évre 6 korona. Minden füzet igen jó és vallásos közleményeket tartalmaz, szép képekkel.

Fenti lapokra előfizetéseket közvetít lapunk kiadó-hivatala.

Kis összegű megrendelésnél czélszerű az összeget a „Magyar Néplap”-ra szánt előfizetéssel együtt beküldeni.

Baka-oktatás.

— Hallod-e, te bundás, mikor sarzsinak szalutálsz, állj egyenest, min' a czövek. Hogy ezt miné' jobban megtanulhasd, olyankor úgy érezd magadat, min'ha karóba rántottak volna.

Boldog városiak.

Nézi, nézi hosszasan a kec-keméti ember a budai alagutat s egyszer csak fölsóhajt:

— Istenem, de boldogok azok a nagyvárosiak. Nálunk Kecs-keméten egy rongyos alagut sínes.

Falusi postán.

— Kérem, a csomag egész kilóvái nehezebb, 20 fillérrel többet kell fizetnie.

— Csak adja fel bátran. Hiszen vaj van benne s a nagy melegben az uton ugys könnyebb lesz.

A villamos-kura.

Egy falusi anyóka be ül a villamos-kocsiba. Jó darabig ide-oda viteti magát anélkül, hogy kiszállna. Feltűnik ez a kalauznak és megkérdi, hogy tulajdonkép hova szándékozik?

Anyóka: Hát biz én lelkem csuzban szenvedek, és azt rendelte az orvos, hogy villamos-kurát használjak, azért gondoltam, hogy így sokkal kevesebbe kerül, mintha az orvosnál használnom.

Huszár-mulatságon.

I. *huszár:* Hogy áll a multság, pajtás?

II. *huszár:* Nagyszerűen! Mán két bakakáplár is próbálkozott táncolni, de nem mennek velük a leányok. Hát iszen pajtás, nem tánczol ott a baka, a hol a huszár mulat!

Ellenpártiak.

János gazda: Milyen párti kend, Márton sógor? Béke vagy háboru-párti?

Márton gazda: Mán én csak a békének vagyok barátja. De nem úgy az asszony, mer az meg háboru-párti. Ma reggel is egy tejes köcsögöt ütött a fejemhő.

A megbabonázott kecske.

Gazda: Tyhü! anyjuk, nem lehet birni ezzel a kecskével, úgy ugrál, majd elszakítja a lőtelet.

Anyjuk: Csak nem babonázta meg az a tánczmester, a ki a minap itt járt?

Riérnék.

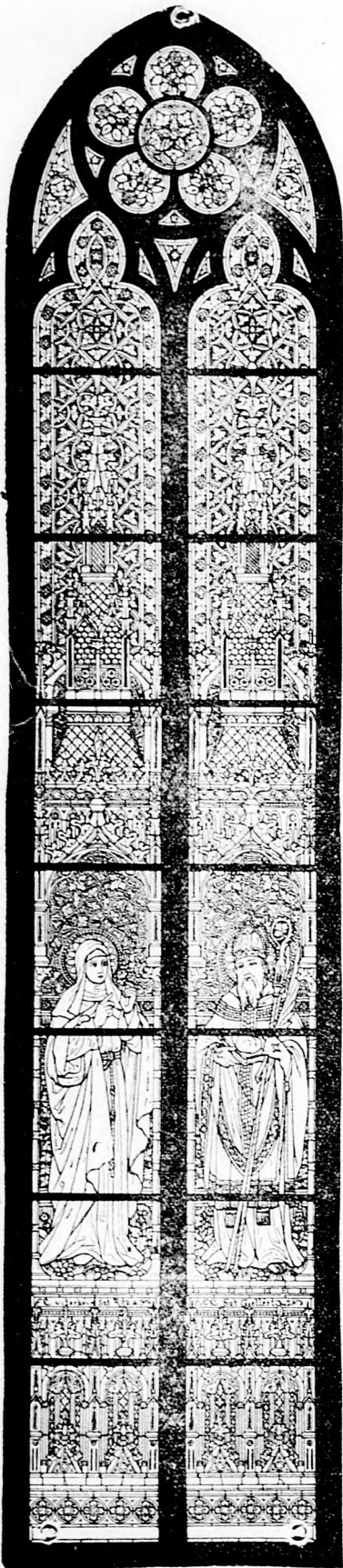
Biró: Ej atyafi, kendtek csak nem tudnak el lenni lopás nélkül!

Atyafi: Hát bizony instálom, mit csináljon a szögény embör télön, mikor sok az ideje!

Iszákosság gyógyítható a már számos esetben fényes eredménnyel használt, a „Sas gyógyszerár” külön orvosi rendelet szerint készült **Iszákosság** elleni szerrel. Igen sok elismerő levél. Az illetőnek tudta nélkül is beadható. Egy adag ára **2 frt 20 kr.**, egy kettős adag mely makaes bajnál szükséges, **4 frt 40 kr.**, az utóbbi összeg előleges beküldése mellett, bérmentes szétküldés. Kapható **Sas-gyógyszertárban, Lugoson 19. sz.**

Vértés-féle Sósbornesz.
Minden házban szükséges.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: SCHÖDL GYULA.

Ész: a pesti Erzsébetvárosi új templom részére.

PALKA JÓZSEF ÜVEGFESTÉSZETE

BUDAPEST, VIII., Mária Terézia-ter I.

Készít: stíluszerű templom-, terem- és lépcsőház-ablakokat egyszerű és művészi kivitelben, legjutányosabb ár mellett.

Fevilágosítás, rajz, költségvetés stb. megkeresésekre postafordultával megküldetnek.

Az ezredéves országos kiállításon kitüntetett hangszereimről árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

CZIMBALMOK

45, 50, 60, 70 frtért, pedálos 85, 100, 130, 200 forint és feljebb.

Hegedűk: 3, 4, 5, 6, 7, 8 frtért és feljebb. Tilinkók, fuvolák,

vendéglők részére zenélő automaták érc kottalapokkal. Intonák 11 frt. Ariosa 17 frt.

Phönix 25, 30 frt. Mechanikai cimbalom 110 és 125 frt.

Egy- és kétsoros harmonikák, réz fuvó hangszerek, községi és torna dobok. Cziterák, 4

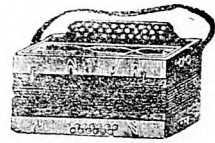
frttől 80 frtig Tamburicák. Erős szerkezetű mignon zongorák 6 évi jótállással 400 frt. Kulifay-fele

Czimbalom-iskola a legújabb és legzelszerűbb, 95 dallal 3 frt 50 kr. Czimbalmozók folyóirata 7-ik évfolyam, évfolyamonként 4 frt. Évi előfi és étési ár 3 frt 60 kr.

HORVÁTH ISTVÁN

hangszergyáros, József főh. 6 cs. és kir. fens. udv. szállítója.

BUDAPEST,
Erzsébet - körút 2 szám

Társas Zarándoklat Lourdeshe.

Rendező *Karlberg és Társa nemzetközi utazási iroda*, (Budapest, VII., Bethlen-utca 4. szám.) Vezető: *Fajt János plebános Erzsébetfalván*. Indulás: 1900 augusztus hó 27-én, visszaérkezés szeptember 11-én. Utazás időtartama 16 nap. Utirány: Budapest—Bécs, —Salzburg—Innsbruck—Buchs—Einsiedeln (schweiczi kegyhely.) —Zürich—Bern—Genf—Lyon—Tarascon—Cette—Toulouse—Lourdes. —Vissza: Lourdes—Toulouse—Cette—Lyon—Genf—Bern—Zürich—Wilten, (tiroli kegyhely) —Innsbruck—Sebothol—Bécs,—Budapest. Részvételi árak 7 napi elsőrangú ellátással: III. oszt. 90 frt. II. oszt. 170 frt I. oszt. 220 frt. Ellátás nélkül III. osztály 80 frt. Bővebb felvilágosítást nyújt a fentnevezett iroda vagy főt. **Fajt János** plebános *Erzsébetfalván*.

SZENT GELLÉRT KATHOLIKUS MŰINTÉZET

KÖNYVKERESKEDÉSE

BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCZA 44. SZ.

Megjelentek és kaphatók az alant felsorolt művek:

Vallásos művek.

- Balits** Antal dr., Jézus Krisztus, isten Megváltónk élete Füzve 2.— kor.
- Bohnert** Marián, Assisi szent Ferencz élete. (1182—1226) Füzve 4.— kor. Kötve 5.20 kor.
- Dosenbach** István S. J., Szűz Mária, az ifjúságnak mintaképe, vagy az ifjúságnak ártatlansága- és buzgalmáról. Fordította Lessenyei Ferencz. Füzve 20 kor.
- Dvoreczky** I. Krisztus keresztje és a vörös socialismus. 30 május sz. beszéd a társadalmi kérdéstről. Füzve 2.40 kor.
- Garra** V., Loreto az új Názáret. Füzve 1.— kor. Kötve 1.60 kor.
- Hajdu** T. dr., Teremthette volna-e Isten a világot öröktől fogva? Füzve 1.40 kor.
- Lasserre** H., A ludi Szent Szűz tisztelete május hónapban. Füzve .40 kor. Kötve 3.— kor.
- Meschler** S. J., Novena, azaz kilencz napi ájtatos éj a lourdesi Szent Szűz tiszteletére. Füzve .20 kor.
- Philothea** vagy útmutatás a vallásos életre. Szalézi szent Ferencz után rövid kivonatban átdolgozta Hongg Leo. Kötve 1.60 kor.
- Schneider** C. M., A század alkonyán. Elmékedések a káth. egyházzól és a társ dalomról. Fordította Adjutus Secundus. Füzve 4.— kor. Kötve .80 kor.
- Scotti**, Elmékedési könyv papok számára. Fordította Adjutus Secundus. 4 kötet: Füzve 12.— kor. Kötve 14.40 kor.
- Spirago** F., Katholikus katizmus felhőttek számára Fordította Adjutus Secundus. 4 kötet Füzve 12.— kor.
- Vathy** J., Mária esték. 52 Mária-legenda Füzve 2.— kor.
- Köcsi **Mayer** Gy., Gyász-szertartás. Temetési kézikönyv. I. kötet: Temetési szertartások és gyász énekek. Kötve 2.50 kor. II. kötet: Halotti bucsuzatok. Kötve 3.— kor. A két kötet együtt 4.40 kor.
- Pogonyi** Bernát, Sekrestyések és harangozók vezérkönyve (Utmutatás a sekrestyések é harangozók teendőire) Füzve 1.— kor.

Ének és imakönyv a kath. tanuló ifjúság használatára. Kötve —.40 kor.

Gyónási könyvecske. (Szt. áldozási imák és néhány szt. ének.) Elemi iskolai tanulók számára összeállította Baumann K. Füzve —.20 kor.

Készület a szt gyónáshoz. Felhőttek számára —.10 kor.

Ugyanaz, bővítve, német nyelven —.20 kor.

tót nyelven —.20 kor.

Hock János imakönyve. Diszes kiadás. Kötve 10 koronától 60 koronáig.

Ugyanaz, egyszerű kiadás. Kötve 6 koronától 14 koronáig.

Hock János. Vigasztalások könyve. Vászokötésben 6.— kor. Diszkötésben 10.— kor.

Kiss Arisztid, Lelki ibolyák. (Oktató imakönyv gyónók számára.) Füzve —.40 kor. Kötve —.60 kor.

Lővárdy Alajos, Ének- és imakönyv a magyar-német kath. tankötelesek és hívek számára. (Magyar és német nyelven.) Kötve —.60 kor.

Szemenyei Mihály, Szent József tisztelete. A szent család imakönyve. Reggeli, esti és szent mise imák. Kötve 1.40 kor.

A Szent Mise a világ legnagyobb kincse. Elmékedési és imakönyv. Kötve 2.— kor.

Tárkányi B., Vezéresiflag. Vászokötésben 4.— kor. Bőrkötésben 6.— kor.

Tárkányi B., Lelki manna. Ének- és imakönyv. Kötve —.70 kor.

Walser J., Örök imádás, a legméltóságosabb oltáriszentség imakönyve. W. után Varga Mihály plébános. 2. kiadás. Vászokötésben 3.20 kor. Bőrkötésben 5.— kor. Finom —.6.— kor. Még finomabb kötésben 8—9 kor.

Néhai Nogáll János v. nagyváradi fsz. püspök kiadványai:

Kempis Tamás négy könyve Krisztus követéséről. Kis alak. Vászokötésben 1.— kor.

Ugyanaz, nagy negyedréti kiadás. F. Vászokötésben 8.— kor. E. és Vászokötésben 12.— kor. Vászondiszkötésben 16.— kor.

Áldozatlángok. Imádság és elmékedés félék. Kötve 1.20 kor.

Boldogasszony követése. Kötve 2.40 kor.

Csarnok a keresztény hitélet ügyére. Kötve 3.— kor.

Liguori szt Alfonz vezérkönyve az oltáriszentség látogatásáról. Kötve 3.— kor.

Liliomszálak. Kötve 3.— kor.

Szentek tudománya. Kispapoknak és miséspapoknak. Kötve 3.— kor.

Szeráf hangok szent Teréziától. Kötve 2.40 kor.

Az **Urangyala.** Elmékedések. Kötve 3.— kor.

Keresztény **Vezérczikkek.** Elmékedések. Kötve 3.— kor.

Vegyes művek.

Petrassevich G., Magyarország és a zsidóság. Társadalmi tanulmány. Füzve 3.— kor.

Verus A socialis kérdés hajdan és most. Socialpolitikai mű. I. kötet. Füzve 4.— kor. Kötve 5.— kor.

A II és kötet sajtó alatt van, megjelenése legközelebb várható. A teljes munka ára. Füzve 14.— kor. Kötve 17.— kor.

Mayer B., A spiritizmus keresztény kath. megvilágításban. Négy szabad előadás. Füzve 1.20 kor. Kötve 2.— kor.

Ullatorne. La Salette története. Fordította Varga Mihály. Füzve —.54 kor.

Varga M., A nagy világesapás. 1.— kor.

—

Deszkáss M., Való és mese. 8 elbeszélés. Füzve 1.— kor.

Egly M., Verőfény. Tárzák. Füzve 1.— kor.

Kubinyi Viktor, Maison-rouge. Elbeszélés. Szabadon francziából. Füzve 2.— kor. Kötve 3.— kor.

Diszkötésben 4.— kor.

Mester Károly, Tarka világ. Apró novellák. Füzve 1.— kor. Kötve 2.— kor.

Nyizsnyay Iván, Szelid elbeszélések. Füzve 3.— kor.

Sziklay János, A cserepesi kastély. Regény. Kötve 2.— kor.

Zempléni Árpád, Kis emberek. Elbeszélések. Kötve 1.— kor.

Minden, bárki áltál hirdett könyvet az eredeti bolti áron szállítjuk.

Vidéki megrendelések csakis utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett eszközöltnék. Utóbbi esetben a postaköltséget mi fizetjük.

Kézpénz-kölcsön

birtokokra és házakra,

a valódi becsertek háromnegyed részéig, II. helyre is, 20-évi törlesztésre. Birtokos felmondhat bármikor, penzintetést nem. Lebonnyolítás 14 nap alatt. Konvertálás helyeg-és illetékmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

Finom Rum,
Törköly,
Szilvorum,
Ecet és
Likőrök

Kezelési könyv és árlap ingyen!

10 arany érem. * Alap. 1869.

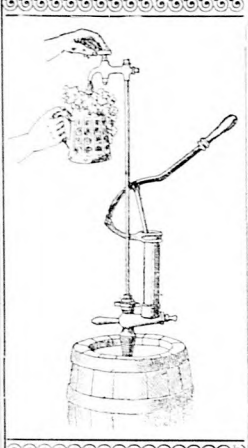
WATTERICH A.

Budapest, Dohány-u. 5.

Czikkek a borkezeléshez.

Borbetegségek elleni szerek.

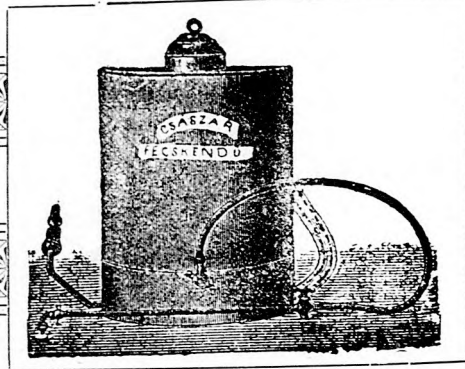
A világ legjobb sörszivattyúi.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtökéletesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb permetező-gép a Vermorel-féle

„Császár Fecskendő“

mely eddig minden versenyen, melyen résztvet, az első díjat nyerte. — Legujabb 1899. évi minta.

Erős réz-puttonynayl nickelezett részeket gondos kiállításával által nincs eltömésnek és javításnak kitéve.

Ára csomagolással együtt **csak 12 ft.**

Megrendelhető **Sohr József** urnál **Szill Somogy m.**

Megrendelések kéretnek, ha utóbbi szállításra is, már most feladni, hogy az előirt időre pontosan eszközölhessem. Utánvétel vagy a pénz előleges beküldése mellett.

! Teljes jótállás !

A Sohr „Szent-Antal“ kaszagyár, mely a világ legelső kaszagyára

100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy Sohr „Szent-Antal“ kaszát tud előmutatni.
200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszákból 100 darab közül 5 rosszat tud előmutatni.

Megrendelési cím: Sohr József Somogy-Szill.

Hazánkban a kaszakereskedők nagy mérvben űzik a szédelgést. És miután a **Szent-Antal** jegyű kaszával, melynek jó híre bejárta az egész világot, és a mely a múlt évi londoni kiállításon is **nagy aranyérmét** és **diszoklevelet** nyert, a szédelgőknek kissé a körmükre koppantottam, azt mindenféle fufanggal utánozzák és el akarják hitetni, hogy őska portékájuk valódi „Szent-Antal“-kaszka, azért mindenkit saját érdekeben is figyelmeztetek, hogy óvakodjon a hamis utánzatoktól, mert a **Szent-Antal-kaszka** csak akkor valódi, ha tokján az ismert védjegy van, tábláján pedig az itt látható felirat.

Az **egyedüli kasza**, mely minden tulajdonosát várakozáson kívül kielégíti. A **Szent-Antal kasza** közkedveltségét főleg szívós, sem nagyon kemény, sem lágy és csodálatra méltó élének köszön. Különösen azért felel meg közönségnek, mert a

Szent-Antal jegyű kaszának erős orma és nyaka van és igen vékony pengéje. Nem kell minduntalan kovácskézre adni, mert egy rendes kaszasebber kezéhez van igazítva.

Sok gazda a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a **Szent-Antal kaszánál** nem jöhet elő, mert az **ikalapálva és kipróbálva** lesz a gazdaközönségnek atadva. A **Szent-Antal kaszával** csupán egys éri kalapálással 100 napon át és egyszeri köszörüléssel 150—180 lépésig is el lehet könnyen a legkeményebb hegyi fűben kaszálni. **Minden arabert jótállást vállalok és a meg nem felelőt egy új kaszáért kicserélöm.** De tapasztalatból tudjuk, hogy e közül sincs egy rossz.

A Szent-Antal kasza árai:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. hosszú
— 95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 forint.

5 db megrendelésnél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 db-nál a postaköltséget is megfizeti és egy kaszát ingyen küld.

Amergaui kaszakő

a legmegfelelőbb a Szent-Antal kaszához. 1 db 25 kr. 10 db 2 ft.

„Diadal“

ezüstacél kalapáló készülék. Üllő és kalapács párban 85 kr.

Képes főárjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Gyűjtőknek kedvezmény.

